

ОСНОВНІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Анотація. Визначено теоретичні засади реформування пенсійної системи України. Обґрунтовано необхідність солідарної системи і переваги в накопичувальному та недержавному пенсійному забезпеченні.

Аннотация. Определены теоретические основы реформирования пенсионной системы в Украине. Обоснована необходимость солидарной системы и преимущества в накопительном и негосударственном пенсионном обеспечении.

Annotation. The theoretical basis of reforming the pension system in Ukraine is determined. The necessity and the benefits of pay-as-you-go pension scheme in funded and private pension provision are grounded.

Ключові слова: пенсійне забезпечення, реформування, система.

Сьогодні пенсійне забезпечення в Україні знаходиться у скрутному становищі. Солідарна система не виконує своїх функцій. На це впливають такі чинники: демографічні, економічні, політичні та психологічні.

Проблему реформування пенсійної системи України аналізували вчені, серед яких можна виділити: М. Бойко, Н. Болотіну, М. Боднарук, В. Бурак, Н. Горюк, І. Гуменюк, Л. Князькову, В. Колбун, Т. Кравчук, Е. Лібанову, Г. Нечай, І. Оклей, Д. Полозенко, С. Прилипка, С. Синчук, А. Скоробагатько, В. Ульянову, Г. Чанишеву, Л. Шангіню, І. Ярошенко та ін. Проте чимало аспектів у реформуванні пенсійної системи залишаються невирішеними.

Як відомо, основне завдання пенсійної системи країни – створення умов для забезпечення людей належним доходом у старості відповідно до особистого внеску кожного. При цьому система не повинна бути тягарем для розвитку держави, тобто не повинна створювати надмірний тиск на державні фінанси, громадян, які працюють, і бізнес [1]. На жаль, в Україні це завдання виконується не повною мірою. Існує ряд проблем, які перешкоджають нормальному функціонуванню пенсійного забезпечення.

Саме для поліпшення існуючої ситуації було вирішено реформувати пенсійну систему України. До основних завдань та цілей пенсійної реформи належать: підвищення рівня життя пенсіонерів; забезпечення фінансової стабільності пенсійної системи; заохочення громадян до заощадження коштів на старість.

Пенсійна реформа в Україні зорієнтована на такі цілі: поступовий перерозподіл ставки єдиного соціального внеску від роботодавця до працівника та стимулювання пізнішого виходу на пенсію шляхом підвищення нормативної тривалості стажу з 20 – 25 років до 30 – 35 років, збільшення мінімальної тривалості страхового стажу для отримання пенсії за віком (з 5 до 15 років). Ці заходи стабілізують солідарну систему і покращать пенсійне забезпечення в Україні в цілому [2].

Метою дослідження є аналіз основних проблем функціонування солідарної системи і дослідження переваг у накопичувальному та недержавному пенсійному забезпеченні.

Використання накопичувальної системи та поєднання її із системою недержавних пенсійних фондів надасть змогу деякою мірою вирішити існуючі проблеми, а саме: забезпечити стовідсоткову виплату пенсій із солідарної системи, зменшити диспропорції в розмірах пенсій, призначених у різні роки, знизити податкове навантаження та ліквідувати борги Пенсійного фонду України.

До механізму, який послаблює тиск на солідарну пенсійну систему, можна також віднести запропонований урядом порядок підвищення пенсійного віку. Підвищення пенсійного віку обґрунтовано тим, що в Україні найменший вік виходу на пенсію серед країн Європи та СНД і найбільша податкова ставка на загальнообов'язкове соціальне страхування.

Упровадження накопичувальної системи в Україні дасть змогу урізноманітнити джерела доходів майбутніх пенсіонерів і забезпечити більш високий рівень пенсій.

Будь-яка реформа має позитивні та негативні сторони. Серед негативних сторін накопичувальної системи в Україні можна виділити:

по-перше, накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування не має чітко розробленого механізму практичної реалізації;

по-друге, сьогодні існує значна перешкода на шляху здійснення реформи – інформаційний бар'єр, який не дає змоги ознайомитись з перевагами окремих рівнів пенсійної системи та необхідністю і складовими пенсійної реформи.

Однак, незважаючи на це, позитивних рис накопичувальної системи в Україні набагато більше, ніж негативних. До них можемо зарахувати:

1) трирівнева пенсійна система підвищить рівень життя пенсіонерів і забезпечить стабільність пенсійної системи;

2) перехід від солідарної до накопичувальної пенсійної системи скоротить заборгованість Пенсійного фонду України перед державним бюджетом;

3) ефективно працююча система недержавного пенсійного забезпечення є одночасно й істотним джерелом підтримки соціальних стандартів в Україні, і засобом накопичення внутрішніх інвестиційних ресурсів, необхідних для прискореного розвитку національної економіки [3].

Таким чином, одним з інструментів стабілізації солідарної системи пенсійного страхування в Україні виступає механізм підвищення пенсійного віку, запровадження якого потрібно проводити разом з широкомасштабною

необхідність упровадження солідарної системи та переваги у накопичувальному та недержавному пенсійному забезпеченні.

Наук. керівн. Кабанець А. Г.

Література: 1. Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.president.gov.ua/Programa_reform_1.pdf. 2. Кан М. Организация пенсионного обеспечения (из мирового опыта) / М. Кан // Человек и труд. – 2006. – № 5. – С. 29–32. 3. Якимів А. І. Формування і розвиток системи пенсійного забезпечення в Україні / А. І. Якимів. – Львів : Афіша, 2003. – С. 105.